

3/12/2024

Ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ – ΠΣ, Σωκράτης Φάμελλος, στο 4ο Φόρουμ του Οικονομικού Ταχυδρόμου

Στο 4ο ΟΤ FORUM «Ένα Νέο Παραγωγικό Πρότυπο – “Ελλάδα 2030”» που διοργανώνει ο Οικονομικός Ταχυδρόμος στο Μικρό Χρηματιστήριο Αθηνών, φιλοξενήθηκε ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ – ΠΣ, Σωκράτης Φάμελλος και συνομίλησε με τους δημοσιογράφους Ελένη Στεργίου και Δημήτρη Μανιάτη.

Αναλυτικά η συζήτηση

Ελ. Στεργίου: Καλωσορίζουμε εδώ τον νέο πρόεδρο του ΣΥΡΙΖΑ, τον κ. Σωκράτη Φάμελλο. Καλώς ήρθατε.

Δ. Μανιάτης: Και επίσημα, θεσμικά, δεν σας έχουμε πει συγχαρητήρια για την εκλογή σας. Καλή δύναμη.

Σ. Φάμελλος: Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση και θέλω εκ των προτέρων να σας πω ένα μπράβο για το αντικείμενο, για το θέμα, δηλαδή, της συζήτησης, ακόμα και να το ζήταγα, δεν θα το είχατε διαλέξει καλύτερα.

Δ. Μανιάτης: Γιατί το λέτε;

Σ. Φάμελλος: Γιατί το παραγωγικό μοντέλο ήταν ένα από τα βασικά αντικείμενα και τα βασικά θέματα τα οποία έθεσα στρατηγικά για την πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ στη διαδικασία των υποψηφιοτήτων και θεωρώ ότι είναι το σημαντικότερο μεσοπρόθεσμο θέμα της χώρας, αν εξαιρέσουμε τα γεωπολιτικά και τα ζητήματα της διπλωματίας που είναι κρίσιμα και μεγάλα πάντα. Θα έλεγα ότι το παραγωγικό μοντέλο πρέπει να δώσει απαντήσεις ταυτόχρονα και στην επιβίωση και στην ευημερία αλλά και στα μακροοικονομικά και την βιωσιμότητα και της οικονομίας και της κοινωνίας. Και λείπουν οι απαντήσεις.

Ελ. Στεργίου: Και εδώ έρχεστε εσείς: η πολιτική με ήτα και οι πολιτικοί με όμικρον γιώτα να μας πούνε για το παραγωγικό μοντέλο. Πώς αυτά τα δύο παντρεύονται;

Σ. Φάμελλος: Το παραγωγικό μοντέλο είναι υποχρέωση της πολιτικής με ήτα. Δεν μπορώ να φανταστώ πολιτική μιας χώρας η οποία να μην έχει σχέδιο για το παραγωγικό

μοντέλο. Αν αφήσουμε την αγορά θα δημιουργηθούν προβλήματα ελέγχου τα οποία δεν ρυθμίζονται, θεωρώ ότι πρόσφατα με την μεγάλη κρίση της πανδημίας αποδείχθηκε ότι ο μόνος που ο ιδιωτικός τομέας δεν μπορεί να δώσει απαντήσεις σε όλα όσα χρειάζονται και πολλές φορές και στη χώρα μας ζήσαμε τη μεγέθυνση της οικονομίας μόνο χωρίς προγραμματισμό της οικονομίας και της λειτουργίας της αγοράς μπορεί να οδηγήσει και σε πιθανά θετικούς δείκτες που γρήγορα διαψεύδονται και αυτό φορά και τη δημοσιονομική αλλά και την παραγωγική ανάγνωση.

Η άποψη η δική μου, αλλά και η άποψη του ΣΥΡΙΖΑ, είναι ότι στο θέμα του παραγωγικού μοντέλου χρειάζεται σχεδιασμός. Και αν μια χώρα δεν έχει σχεδιασμό δεν μπορεί να ανταπεξέλθει ούτε στο σήμερα αλλά πολύ περισσότερο στο αύριο. Το παραγωγικό μοντέλο πρέπει να μπορεί να ανταποκριθεί όχι μόνο στους όρους ευημερίας της κοινωνίας αλλά και στους όρους ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και των περιφερειών, με την Ευρώπη και την υπόλοιπη υφήλιο, και να απαντήσει σε μεγάλες αβεβαιότητες που δεν νομίζω τις έχουμε καταλάβει αρκετά. Το θέμα δηλαδή της κλιματικής κρίσης δεν έχει νομίζω κατανοηθεί ουσιαστικά παρά μόνο σε επίπεδο εξαγγελιών και από τους παγκόσμιους οργανισμούς αλλά και από τις εθνικές κυβερνήσεις. Άρα, είναι σίγουρο ότι ένα παραγωγικό μοντέλο για να είναι και βιώσιμο και μακροπρόθεσμο, θα πρέπει να έχει ουσιαστικό στήριγμα στην επιστήμη, άρα να έχει σχεδιασμό, και πρέπει πολιτική να εμπιστεύεται το σχεδιασμό.

Στη χώρα μας το τελευταίο διάστημα οφείλω να σας πω ότι ανησυχώ πάρα πολύ, και ως επιστήμονας που δούλεψα σε αναπτυξιακά θέματα, ότι απουσιάζει ο σχεδιασμός από το παραγωγικό μοντέλο.

Δ. Μανιάτης: Τι είναι αυτό που θα διαφοροποιούσε τη δική σας πρόταση από τη σημερινή, εξελισσόμενη κυβερνητική πολιτική;

Σ. Φάμελλος: Να σας δώσω ένα παράδειγμα. Παρότι εμείς είχαμε να αντιμετωπίσουμε το μεγάλο ζήτημα της χρεοκοπίας, ήμασταν υποχρεωμένοι και πολιτικά με βάση την δική μας αντίληψη αλλά και από τους θεσμούς να συντάξουμε αναπτυξιακή στρατηγική της χώρας. Το Growth Strategy, το οποίο πέρασε και από τη Βουλή και κατατέθηκε στους θεσμούς είχε προτεραιότητες. Και είχαμε αποφασίσει να συνδέσουμε τα χρηματοδοτικά εργαλεία με τις προτεραιότητες. Από τις πρώτες ρυθμίσεις της κυβέρνησης το 2019 ήταν να αποσυνδέσει τον αναπτυξιακό από την αναπτυξιακή στρατηγική.

Δ. Μανιάτης: Αυτό τι σημαίνει;

Σ. Φάμελλος: Αυτό δεν μπορεί παρά να σημαίνει, γιατί αυτό πρέπει να ρωτήσουμε τους κυβερνητικούς τι σημαίνει, αλλά στη δική μου ανάγνωση σημαίνει ότι δεν ακολουθούμε ένα προγραμματισμό οικονομίας και παραγωγής στην διαχείριση χρηματοδοτήσεων αλλά έναν υποκειμενισμό που μπορεί να μην είναι πολιτικός αλλά κομματικός, το οποίο είναι ακόμα πιο επικίνδυνο.

Ελ. Στεργίου: Λέτε δηλαδή ότι δεν έχει στρατηγική και ότι είναι λίγο φτερό στον άνεμο αναλόγως στα συμφέροντα;

Σ. Φάμελλος: Θεωρώ ότι έτσι όπως εξελίσσεται ο οικονομικός προγραμματισμός, συγχωρέστε με αλλά επειδή θέλω να σέβομαι τους επιστημονικούς όρους, δεν μπορώ να πω ότι έτσι όπως εξελίσσεται η αναπτυξιακή στρατηγική, γιατί για να την κρίνω πρέπει να υπάρχει. Έτσι όπως εξελίσσεται το οικονομικό σχέδιο της κυβέρνησης δεν ανταποκρίνεται σε έναν βιώσιμο αναπτυξιακό προγραμματισμό και σε ένα σχεδιασμένο παραγωγικό μοντέλο γιατί αν υπήρχε θα έπρεπε να έχει τα εξής: Πρώτον θα έπρεπε να έχει περιφερειακή διάσταση. Σήμερα υπάρχει ένα σοβαρότατο πρόβλημα ερήμωσης της υπαίθρου συνδυασμένο με δημογραφικό πρόβλημα που συνδέεται και με την ακριτική πολιτική. Δεύτερον θα πρέπει να έχει, ή ζητώ να έχει και προτείνω να έχει, προσανατολισμό στο πραγματικό προϊόν. Υποστηρίζω την οικονομία του πραγματικού προϊόντος, κάτι το οποίο σημαίνει ότι θέλουμε προτεραιότητα στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Άρα στρατηγική υπαίθρου και αγροτικής παραγωγής και στρατηγική βιομηχανίας. Δεν υποτιμώ τις δυνατότητες του τριτογενούς τομέα, και ως μηχανικός έχω δουλέψει πολύ και στα θέματα ας πούμε του real estate και στα θέματα του τουρισμού και του αναπτυξιακού σχεδιασμού στις υπηρεσίες, αλλά μια χώρα δεν μπορεί να στηρίζεται μόνο στους τομείς αυτούς. Άρα χρειάζεται μια στροφή και σχεδιασμός πώς θα αναπτύξεις, πώς θα αξιοποιήσεις τους πόρους της χώρας, ακόμα και αν το περιβάλλον πόρος έτσι ώστε να έχεις πραγματικό προϊόν. Η επιδίωξη δική μου και του ΣΥΡΙΖΑ συνολικά είναι η οικονομία του πραγματικού προϊόντος. Αυτό κάνει και την Ελλάδα ανταγωνιστική, γιατί αν συνδέσω με άλλα προβλήματα της οικονομίας, το έλλειμμα συναλλαγών είναι πολύ μεγάλος κίνδυνος και το έλλειμμα επενδύσεων. Το τρίτο όμως που θα έβαζα, εκτός από την περιφερειακή διάσταση και το πραγματικό προϊόν, θα έβαζα και ένα ζήτημα πλουραλισμού της οικονομίας. Η ελληνική οικονομία πλήττεται το τελευταίο διάστημα από υπερσυγκέντρωση. Η ολιγοπωλιακή διαμόρφωση της οικονομίας, που οδηγεί και σε μια καρτελοποίηση, συγγνώμη αλλά έχουμε σοβαρά προβλήματα διαμόρφωσης τιμών από λίγους ομίλους και αύξησης τιμών σε βασικά αγαθά, όπως είναι το ρεύμα, όπως είναι τα καύσιμα, αλλά και σε υπηρεσίες όπως είναι οι τραπεζικές υπηρεσίες, δημιουργούν σοβαρότατα προβλήματα σε όλη την οικονομία και τη συρρικνώνουν. Και αντίθετα από αυτό που απαιτείται, που είναι ο πλουραλισμός της οικονομίας, έχουμε μια συγκέντρωση και συγκεντροποίηση ταυτόχρονα. Αυτό δεν είναι υγιές για την οικονομία μας. Εμείς θέλουμε περισσότερες μικρομεσαίες επιχειρήσεις, πιο ανταγωνιστικές και θα έλεγα ότι το σωστό θα ήταν να συνδέσουμε την έρευνα πραγματικά με την οικονομία.

Ελ. Στεργίου: Τα πανεπιστήμια δηλαδή.

Σ. Φάμελλος: Συνολικά θα έλεγα την έρευνα. Αλλά ναι, προφανώς και τα πανεπιστήμια. Θεωρώ ότι ήταν λάθος η μεταφορά της έρευνας στο υπουργείο Ανάπτυξης. Θέλω να σας το πω γιατί κόβει την έρευνα σε κομμάτια, δεν είναι μόνο οικονομικό αντικείμενο η έρευνα, αλλά σε κάθε περίπτωση, η ουσία είναι γιατί αυτό μπορεί να είναι μια συζήτηση σε θεσμικό επίπεδο, οι πολίτες και οι παραγωγοί θέλουν συγκεκριμένα να τους πούμε τι, θα έλεγα ότι πρέπει να κρατήσουμε τα νέα μυαλά στην Ελλάδα. Δεν είναι δυνατόν να σπουδάζουν γιατροί στην Ελλάδα και να φεύγουν από το ΕΣΥ, να πηγαίνουν σε άλλες χώρες και λόγω μισθών. Αλλά αυτά επειδή είναι διάφορα παράπλευρα του παραγωγικού μοντέλου, ας μείνουμε σε αυτά τα τρία: Πλουραλισμός οικονομίας με βάρος στη

μικρομεσαία επιχείρηση. Αποκέντρωση, βασικό πρόβλημα της οικονομίας και η περιφερειακή διάσταση και εδώ είναι σημαντικός ο ρόλος των δήμων και αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου στο πραγματικό προϊόν, που θέλω να προσθέσω ότι εδώ πρέπει οι χρηματοδοτήσεις μονοσήμαντα θα έλεγα, να απευθύνονται μόνο στην κλιματική ουδετερότητα. Δηλαδή τα προϊόντα και οι επιχειρήσεις και οι επενδύσεις πρέπει να έχουν την κλιματική ουδετερότητα ως βασική προϋπόθεση. Δεν μπορούμε να επενδύουμε στην ανθρακούχα οικονομία, να το πω έτσι, δηλαδή σε αυτή που έχει ανθρακικό αποτύπωμα, διότι θα αποκλειστεί από δυστυχώς και φόρους άνθρακα στο μέλλον. Το δεύτερο είναι κυκλική οικονομία. Δεν μπορεί να μην υποστηρίζουμε το κυκλικό παραγωγικό μοντέλο. Η Ελλάδα κατέθεσε στρατηγική για την κυκλική οικονομία το 2018 στην Ευρώπη. Είχα την ευθύνη τότε και είχα εγώ καταθέσει στον Επίτροπο στρατηγική, η οποία ακόμα δεν προχωράει. Και το τρίτο θα έλεγα ότι το ψηφιακό, η ψηφιακή διάσταση πρέπει να είναι βασικό χαρακτηριστικό στις χρηματοδοτήσεις. Για ποιο λόγο τα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ελλάδας δεν είναι συνδεδεμένα με αυτές τις τρεις προϋποθέσεις;

Ελ. Στεργίου: Σωστό το ερώτημα. Θα τα αναλύσουμε όλα ένα - ένα. Απλά να κάνουμε μια παρένθεση στο κομμάτι των τραπεζών που αναφέρατε πριν. Έχει ανοίξει πάρα πολύ η κουβέντα για τη φορολόγηση των τραπεζών, για την έκτακτη φορολόγηση. Ποια είναι η στάση του ΣΥΡΙΖΑ πάνω σε αυτό;

Σ. Φάμελλος: Ο ΣΥΡΙΖΑ ήταν το πρώτο κοινοβουλευτικό κόμμα...

Ελ. Στεργίου: Θα συμφωνήσει δηλαδή αν έρθει κάποια τροπολογία από κάποιο άλλο κόμμα στη Βουλή;

Σ. Φάμελλος: Κυρία Στεργίου έχουμε καταθέσει ήδη πρόταση στη Βουλή...

Δ. Μανιάτης: Το Μάιο.

Σ. Φάμελλος: Και αυτό που πολλές φορές συζητιέται, κατανοώ το timing της πολιτικής επικαιρότητας, αλλά οφείλω να καταθέσω μία, αν θέλετε μικρή μου διαφωνία στο ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει καταθέσει πρόταση για τα υπερκέρδη των τραπεζών και την κατέθεσε και με τη δική μου ευθύνη ως πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Ομάδας. Την 1η Μαΐου καταθέσαμε μια πρόταση νόμου συνολικά για την ακρίβεια που υπήρχε άρθρο για τα υπερκέρδη των τραπεζών. Να πούμε κατ' αρχήν ποια είναι η άποψή μας και η άποψή μου για τα υπερκέρδη για τις τράπεζες. Θεωρώ λάθος να έχουν τέσσερις τράπεζες, 4 δισεκατομμύρια ευρώ κέρδη το χρόνο και αυτά τα κέρδη να έχουν φύγει από την αγορά και από τα νοικοκυριά. Στερούν ρευστότητα πρώτα απ' όλα, στερούν επενδύσεις, στερούν καλύτερους μισθούς. Γιατί; Δεν μπορώ να έχω μια φυσιολογική απάντηση μέχρι στιγμής από την κυβέρνηση. Αν λοιπόν η κυβέρνηση έρχεται τώρα με αντικρουόμενες απαντήσεις χθες, αλλά είπε ο κύριος Μητσοτάκης άλλα διάβασα κάπου για τον κύριο Μαρινάκη. Κρατώ μια επιφύλαξη γιατί πρέπει να διασταυρώσω αν τα είπε ο κύριος Μαρινάκης. Ο ένας απέκλεισε οποιοδήποτε ενδεχόμενο Φορολογήσεις. Ο κ. Μαρινάκης άφησε μία συζήτηση ανοιχτή. Σε κάθε περίπτωση όμως, μια κυβέρνηση μετά από πέντε χρόνια δεν μπορεί να λέει συγγνώμη δεν το κατάλαβα ότι έχουμε υπερβολικά κέρδη, ας μην πω τη λέξη καν υπερκέρδη στις τράπεζες. Το ίδιο έγινε με το ρεύμα. Το ίδιο έγινε με

τα διυλιστήρια. Εκ των υστέρων και με προτάσεις του ΣΥΡΙΖΑ σύρθηκε η κυβέρνηση. Αυτό όμως έχει κάνει κακό ήδη στην οικονομία. Τα λεφτά μπήκαν στα ταμεία και λείψανε από την οικονομία και από τα νοικοκυριά. Θεωρώ λοιπόν ότι είναι λάθος να έχουν οι τράπεζες τόσο υψηλά κέρδη, γιατί απλά θεωρώ ότι είναι πάνω από τη λογική κερδοφορία, που βοηθάει και την οικονομία και τις ίδιες. Εμείς καταθέσαμε πρόταση λοιπόν το Μάιο στην πρόταση αυτή, που θεωρώ ότι ήταν λίγο πιο ολοκληρωμένη, αλλά δεν κάνω ανταγωνισμό προτάσεων με το ΠΑΣΟΚ, προς Θεού, θεωρώ ότι καλά έκανε το ΠΑΣΟΚ.

Δ. Μανιάτης: Και τώρα θα κάνει πρόταση τροπολογίας. Μας το είπε χθες ο κ. Ανδρουλάκης εδώ. Άρα ένα ερώτημα είναι όντως τι θα κάνετε πια με όλα αυτά που λέτε;

Σ. Φάμελλος: Εμείς ήδη έχουμε πάρει θέση κύριε Μανιάτη. Εμείς πήραμε θέση επτά μήνες πριν. Και το ερώτημα θα ήταν πρώτα απ' όλα αν συμφωνεί το ΠΑΣΟΚ που καταθέσαμε 7 μήνες πριν. Διότι την καταθέσαμε στη Βουλή ως αξιωματική αντιπολίτευση και την υποστηρίζουμε. Δεύτερο ζήτημα, καλά κάνει και την καταθέτει τώρα ο κ. Ανδρουλάκης. Μια διαφορετική; Μια διαφορετική. Τι σημαίνει αυτό; Ότι έρχεται μια ακόμα προοδευτική δύναμη να συνηγορήσει σε κάτι που είπε ΣΥΡΙΖΑ. Θετικό.

Ελ. Στεργίου: Γιατί δεν κάθεστε θετικά να το συζητήσετε όλο αυτό, να καταθέσετε μια τροπολογία;

Σ. Φάμελλος: Κυρία Στεργίου, γι αυτό καταθέσαμε ως πρόταση νόμου τη συζήτηση στη Βουλή. Δεν την καταθέσαμε ως τροπολογία για να κριθεί σε λίγες ώρες μόνο τι μπορεί να πάρει ως στάση ένα κόμμα. Η πρόταση νόμου κατατίθεται γιατί δημιουργείται και μια δημόσια διαβούλευση. Δίνει το περιθώριο και στην κυβέρνηση και στα υπόλοιπα κόμματα να τοποθετηθούν, να το αξιολογήσουν, έχει και χρόνο. Διότι χθες το βράδυ μάλιστα εγώ συζητούσα με τα στελέχη του κόμματος για την πρόταση του ΠΑΣΟΚ, αλλά δεν την είχαμε ακόμα. Γιατί εγώ δεν θέλω να υπεκφεύγω. Ναι, θα πούμε άποψη.

Ελ. Στεργίου: Δεν έχετε αντίρρηση να κάτσετε στο ίδιο τραπέζι να το συζητήσετε και να συνηγορήσετε;

Σ. Φάμελλος: Εγώ δεν κάθισα στο ίδιο τραπέζι με τον κύριο Ανδρουλάκη και για την πρόταση δυσπιστίας; Δεν φτιάξαμε μαζί την πρόταση δυσπιστίας; Οτιδήποτε χρειάζεται να κάνουμε για το συμφέρον της χώρας και της κοινωνίας συνολικά, θα το κάνουμε. Αυτή είναι η εντολή των πολιτών. Δεν εκπροσωπούμε μόνο τους ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ, προς Θεού.

Να σχολιάσω λιγάκι το θέμα των τραπεζών. Η δική μας η πρόταση έλεγε το εξής: Αποτυπώνονται τα κέρδη των τελευταίων τεσσάρων ετών. Προστίθεται και ένα ποσοστό 20% πάνω από αυτά, που θα μπορούσε κάποιος να πει ότι είναι μια καλή χρονιά ή καλές επιχειρηματικές επιλογές, και επιπλέον αυτού του ποσού μπαίνει συντελεστής έκτακτης φορολόγησης. Είναι το μοντέλο που η Κομισιόν είχε προτείνει για τα διυλιστήρια. Δεν το ανακαλύψαμε μόνοι μας. Έχει δηλαδή διατυπωθεί θεσμικά σε κανονισμό της Ευρώπης. Ο κύριος Ανδρουλάκης υποβάλλει κάτι άλλο, διάβασα λίγο τα δημοσιεύματα πριν έρθω, που έχει να κάνει με έναν συντελεστή της τάξης του 5% στα κέρδη. Θέλω να σας πω ότι

σε άλλες χώρες, νομίζω στην Ισπανία διάβασα ότι η ανάγνωση εκεί είναι για τους τζίρους. Δεν θα μπλέξουμε όμως σε αυτά. Μπορούμε να κάσουμε κάτω να δούμε τι έβγαζε μια πρόταση, τι έβγαζε η άλλη, υπάρχουν τεχνοκράτες που τα ξέρουν πάρα πολύ καλά. Όμως το ερώτημα δεν είναι τι λέμε εμείς, το ερώτημα είναι ο Μητσοτάκης. Γιατί ο κ. Μητσοτάκης, παρότι αυτά έχουν φύγει από πολλά νοικοκυριά και πολλές επιχειρήσεις, δεν εννοώ τα δισεκατομμύρια των κερδών. Είναι 4 δισεκατομμύρια τα κέρδη σε ετήσιο κύκλο ή τουλάχιστον την καλύτερη χρονιά από ότι θυμάμαι το 22 σίγουρα. «Καλύτερη» μέσα εισαγωγικά γιατί είναι σίγουρα καλύτερα για όλους, τώρα που το σκέφτομαι σαν όρο, ας το χαλαρώσουμε για λίγο γιατί αυτή είναι η πραγματικότητα. Να δούμε πραγματικά ποια είναι η αναμενόμενη εισροή και να δούμε και πού θα πάνε.

Ελ. Στεργίου: Μια διευκρίνιση.

Σ. Φάμελλος: Αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό. Πού θα πάνε αυτά τα λεφτά; Εγώ θα ήθελα να ανοίξω τη συζήτηση και γι' αυτό.

Δ. Μανιάτης: Δημογραφικό; Κοινωνικό κράτος;

Σ. Φάμελλος: Παράδειγμα: θα μπορούσε η Ελλάδα να κάνει με την έκτακτη φορολόγηση των υπερκερδών και με την φορολόγηση των τραπεζών, ένα ταμείο ανάκαμψης ελληνικό. Και να είναι μόνο για μικρομεσαίες επιχειρήσεις με καινοτομία και για στεγαστική πολιτική.

Δ. Μανιάτης: Με φορέα ελέγχου και εποπτείας;..

Σ. Φάμελλος: Θα μπορούσε να υπάρχει στο διατραπεζικό σύστημα με ευθύνη της Τράπεζας της Ελλάδος. Αλλά εγώ νομίζω στα πλαίσια της Αναπτυξιακής Τράπεζας θα ήταν καλύτερο, να υπάρχει δηλαδή ο δημόσιος βραχίονας, που να έχουμε ένα ταμείο εγγυοδοσίας για να λειτουργεί η νέα επιχειρηματικότητα και στέγη, το μεγάλο πρόβλημα της στέγης.

Ελ. Στεργίου: Προς τα εκεί πάει. Φαντάζομαι προς τα εκεί πάει. Να δούμε αν θα υλοποιηθεί. Είναι μια πρόταση όμως...

Σ. Φάμελλος: κ. Στεργίου, μετά από έξι χρόνια;..

Ελ. Στεργίου: Μετά από έξι χρόνια.

Σ. Φάμελλος: Δηλαδή εγώ βλέπω τον κ. Μητσοτάκη - επειδή έκανε πρόσφατα και με τον κύριο Θεοδωρικάκο μια πρωτοβουλία αντίστοιχη για το παραγωγικό μοντέλο - μετά από 6 χρόνια; Αυτή είναι η αριστεία; Δεν δικαιούμαι να έχω μια ανησυχία, να ανησυχώ γιατί όλα αυτά μετά το πρόβλημα φαίνονται, ενώ δυστυχώς η ακρίβεια τρέχει, προς όφελος λίγων επιχειρήσεων.

Ελ. Στεργίου: Λοιπόν, να πάμε λίγο στη διευκρίνιση επειδή είπατε πριν ότι έχετε καταθέσει από τον Μάιο τη συγκεκριμένη πρόταση για τα υπερκέρδη. Να σας πω ότι τώρα είστε πρόεδρος, πριν ήσασταν κοινοβουλευτικός, τώρα είστε πρόεδρος στο κόμμα.

Η οικονομική πολιτική θα είναι η ίδια; Δηλαδή θα συνεχίσετε την πολιτική που ήταν επί κ. Κασσελάκη; Γιατί καταλαβαίνω ότι είναι η ίδια η πολιτική η οικονομική. Δηλαδή συνεχίζετε πολλά...

Σ. Φάμελλος: Πολλές επεξεργασίες δεν είναι επεξεργασίες προσώπου. Είχαμε κατορθώσει - οι πρώτες για την ακρίβεια, δηλαδή, ήταν μια επεξεργασία της κοινοβουλευτικής ομάδας.

Δ. Μανιάτης: Συλλογικές λέτε.

Σ. Φάμελλος: ...και θέλω να σας πω σε πολύ μεγάλο βαθμό είχα και εγώ προσωπικά συμβάλει, όχι μόνο ως πρόεδρος, αλλά και ως τομεάρχης Περιβάλλοντος και Ενέργειας είχα την ευθύνη την περίοδο των υπερκερδών του ρεύματος και για την ανακάλυψή τους αλλά και για τη διαχείρισή τους ως πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ. Άρα πολλά είναι συλλογική ιδιοκτησία. Και εγώ θεωρώ ότι μια προσωποκεντρική ανάγνωση της πολιτικής είναι λανθασμένη. Εξάλλου αυτή μας οδήγησε σε μια τεράστια κρίση και γι' αυτό πρέπει να την αλλάξουμε. Αλλά εμείς θα πάμε σε μια διαδικασία συζήτησης των θέσεών μας συνολικά, γιατί και εγώ έβαλα πολλές προτάσεις για την οικονομία στην πρότασή μου και ο Παύλος Πολάκης κατέθεσε. Δεν θα πεταχτούν στον κάλαθο των αχρήστων. Πιστεύω ότι ο ΣΥΡΙΖΑ έχει τη δυνατότητα, με τη συλλογικότητα και τη δημοκρατία, να αναβαθμίσει και την οικονομική του πρόταση. Αλλά δεν αμφισβητώ ότι στο επίπεδο του παραγωγικού μοντέλου αυτά που σας είπα, αλλά και στο πεδίο της καθημερινότητας, για την ακρίβεια, οι προτάσεις μας παραμένουν αναλλοίωτες.

Ελ. Στεργίου: Και για τη φορολογία;

Σ. Φάμελλος: Για τη φορολογία πρέπει να το συζητήσουμε, γιατί πρέπει να δούμε λιγάκι και το δημοσιονομικό αποτύπωμα. Οφείλω να σας πω ότι δεν πρόκειται να καταθέσω ποτέ πρόταση η οποία «δεν βγαίνει».

Δ. Μανιάτης: Μη κοστολογημένη.

Σ. Φάμελλος: Αυτά που σας έχω πει ήδη, και για το παραγωγικό μοντέλο, αλλά και αυτά που υποστηρίζω για το θέμα των τραπεζών ή για τα θέματα των υπερκερδών, είναι απολύτως κοστολογημένα.

Δ. Μανιάτης: Θα προκαλούσατε το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους να αξιολογήσει τις προτάσεις του κόμματος;

Σ. Φάμελλος: Γιατί; Έχουμε αξιολόγηση του Γενικού Λογιστηρίου. Η πρόταση νόμου που καταθέσαμε πήγε στο Γενικό Λογιστήριο.

Ελ. Στεργίου: Και γιατί συνεχώς η κυβέρνηση λέει ότι...

Δ. Μανιάτης: Ναι, όντως γιατί σας λέει ότι είστε... βερμπαλιστές;

Ελ. Στεργίου: Και χρησιμοποιεί μάλιστα και τον ΣΥΡΙΖΑ για να...

Δ. Μανιάτης: Και την πέφτει και στο ΠΑΣΟΚ.

Ελ. Στεργίου: Και στο ΠΑΣΟΚ λέγοντας ότι είναι ο πράσινος ΣΥΡΙΖΑ. Για πείτε γι' αυτό.

Σ. Φάμελλος: Καταρχήν να ξεκαθαρίσω κάτι. Ο πράσινος ΣΥΡΙΖΑ είναι ο ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία. Ναι, ναι. Ξέρετε γιατί; Γιατί έχουμε και την καλύτερη οικολογική ταυτότητα. Το λέω και λόγω προσωπικής ενασχόλησης με το θέμα της οικολογίας και του περιβάλλοντος.

Ελ. Στεργίου: Εσείς το πάτε εκεί.

Σ. Φάμελλος: Αυτό είναι το πράσινο στην πολιτική. Αν πάτε στην Ευρώπη, παντού θα ξέρετε ότι το πράσινο είναι το χρώμα της οικολογίας. Λοιπόν, και επειδή έχουμε μια πολύ καλή συνεργασία και με τους Οικολόγους και με τους Σοσιαλιστές στην Ευρώπη, το υποστηρίζω και ως πλαίσιο συνεργασιών. Μια χαρά είναι, και είναι και προσόν. Ο πράσινος ΣΥΡΙΖΑ είναι προσόν. Δεν αλλάζω τα κόκκινα χρώματα, προς Θεού μην βγει καμιά τέτοια είδηση.

Ελ. Στεργίου: Δεν το εννοεί έτσι η Νέα Δημοκρατία.

Σ. Φάμελλος: Η Νέα Δημοκρατία προσπαθεί μέσα από την επικοινωνία να κρύψει τις δικές της αδυναμίες. Εγώ θέλω να σας πω ειλικρινά. Ρωτάει τα υπόλοιπα κόμματα για το δημοσιονομικό αποτύπωμα. Θέλετε να κάνω μια επιστροφή στο δημοσιονομικό αποτύπωμα των πολιτικών της Νέας Δημοκρατίας και του ΠΑΣΟΚ που μας έφεραν στη χρεοκοπία; Αυτό το λένε τα νούμερα. Θέλετε να κάνουμε μια παραπομπή τώρα στα απομνημονεύματα της κ. Μέρκελ για το τι έγινε δημοσιονομικά στην περίοδο τη δική μας και στην τρίτη συμφωνία, η οποία έγινε πράγματι. Επειδή όλα αυτά τα ζήσαμε, τη χρεοκοπία τη ζήσαμε, και το ποιος ήταν πρωθυπουργός το ζήσαμε επίσης όταν βγήκαμε από τα μνημόνια. Αλλά εμείς έχουμε εκ των πραγμάτων, γι' αυτό έχει σημασία η πρόταση νόμου, η πρόταση νόμου έχει έκθεση Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, η οποία μας επιβεβαιώνει.

Δ. Μανιάτης: Αλλά τι γίνεται;

Σ. Φάμελλος: Αλλά για τις πολιτικές του κ. Μητσοτάκη; Τα αποτελέσματα δεν φαίνονται ότι είναι τόσο θετικά. Ο ρυθμός των επενδύσεων; Γιατί έχουμε υπερέσοδα φορολογικά; Γιατί; Γιατί στον νέο προϋπολογισμό έχουμε 2,5 δις. περισσότερους φόρους; Αυτά θα τα θέσουμε και εμείς στη συζήτηση της Βουλής. Πραγματικά και απλά. Όχι πολύ δύσκολα και μπερδεμένα.

Δ. Μανιάτης: Θα έχουμε την ευκαιρία να τα λέμε.

Ελ. Στεργίου: Θα έχουμε την ευκαιρία.

Δ. Μανιάτης: Να κάνω μια γρήγορη ερώτηση. Επειδή θα έχουμε και τον κ. Χαρίση, κι επειδή δώσατε μια πολύ ενδιαφέρουσα συνέντευξη στην κ. Λυμπεράκη στο Mega χθες το βράδυ και είπατε κάτι. Ευθέως: Προσκλητήριο για τον ΣΥΡΙΖΑ, από τον ΣΥΡΙΖΑ, θα γίνει στη Νέα Αριστερά και στα παλιά στελέχη σας;

Σ. Φάμελλος: Έχει γίνει ήδη προσκλητήριο κατά τη διαδικασία της προεκλογικής μας διαδικασίας. Και θεωρώ ότι θα είναι από τα βασικά στοιχεία και των εισηγήσεων μου προς τα όργανα γιατί δεν θέλω να προλέγω, μιας και σήμερα είναι η πρώτη Πολιτική Γραμματεία, και στη συνέχεια Κοινοβουλευτική Ομάδα αύριο. Το προσκλητήριο έχει τα εξής απλά χαρακτηριστικά: ο ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία είναι μια πολιτική και κοινωνική αναγκαιότητα. Κάναμε λάθη, άλλοι λίγα, άλλοι πολλά, δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, αυτή τη στιγμή έχουμε οδηγηθεί σε μια συρρίκνωση που δεν κάνει καλό στην κοινωνία, ούτε στη χώρα. Θα ανακτήσουμε τον ρόλο της αξιωματικής αντιπολίτευσης στην πράξη, στην πολιτική, στη διατύπωση δημόσιου λόγου. Τον διεκδικούμε και στη Βουλή, είναι η δημοκρατική μας υποχρέωση.

Δ. Μανιάτης: Θέλει και βουλευτές αυτό βέβαια τώρα.

Σ. Φάμελλος: Ναι, και θέλει και πιθανά να σας δώσω απάντηση και στο πώς, αλλά νομίζω είναι πολύ νωρίς. Θα το διεκδικήσουμε όμως, γιατί είναι υποχρέωσή μας απέναντι στη λαϊκή βούληση. Ζητώ και θα ζητήσουμε να επιστρέψουν στον ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία όλοι και όλες που απογοητεύτηκαν, αποστρατεύτηκαν και αισθάνονται τον ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία κόμμα τους.

Ελ. Στεργίου: Βλέπουμε εξελίξεις.

Σ. Φάμελλος: Αυτή είναι μια πολύ συγκεκριμένη πρόταση που αφορά στον ΣΥΡΙΖΑ-ΠΣ.

Δ. Μανιάτης: Αυτό είναι καινούργιο στοιχείο.

Σ. Φάμελλος: Όχι. Δεν είναι καινούργιο στοιχείο. Είναι μια πρόταση την οποία την είπα ξεκάθαρα πολλές φορές στην προεκλογική εκστρατεία για πρόεδρο.

Δ. Μανιάτης: Ναι, αλλά είστε πρόεδρος πια.

Σ. Φάμελλος: Είπα: ζητώ και θα ζητήσω και από τα όργανα. Και είναι ένα προσκλητήριο το οποίο αφορά την περίοδο, και θέλω να είμαι απολύτως ξεκάθαρος, από το 19 μέχρι χθες, μέχρι τη μέρα των εκλογών. Δεν απευθύνομαι - επειδή εσείς αναφερθήκατε σε ένα μόνο κόμμα -, δεν απευθύνομαι μόνο σε ανθρώπους - συντρόφους μας - που έφυγαν κατά την περίοδο της κρίσης και της αποχώρησης, διότι έχουν κάνει νέο κόμμα, εγώ σέβομαι την κοινοβουλευτική τους επιλογή - είχα διαφωνήσει με τον τρόπο που έφυγαν, δεν θα αλλάξω την τοποθέτησή μου - αλλά από την άλλη μεριά έχουν κάνει πρόσφατα ένα συνέδριο. Δεν παρεμβαίνω στα εσωτερικά ενός άλλου κόμματος, ούτε κάνω μια τέτοια τοποθέτηση.

Ελ. Στεργίου: Πάντως είστε ανοιχτοί σε περίπτωση που μπορεί να κάνετε μια συζήτηση για να ενωθείτε ξανά;

Σ. Φάμελλος: Είμαι ξεκάθαρος. Εγώ ζητώ σε όσους απογοητεύτηκαν, αποστρατεύτηκαν, και με λάθη που έγιναν - και δεν θα κάτσω να κάνω μετρητή λάθους - να επιστρέψουν και να ξαναχτίσουμε το κόμμα μας, για τον ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία μιλάω.

Ελ. Στεργίου: Μας έχει τελειώσει ο χρόνος, αλλά να το ρωτήσουμε. Επειδή λέμε για τη Νέα Αριστερά. Έχει προταθεί ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, ο κ. Ράμμος, από τη Νέα Αριστερά, επίσημα. Το σκέφτεστε; Θα συμφωνήσετε με τη Νέα Αριστερά;

Σ. Φάμελλος: Θα μου επιτρέψετε να απαντήσω θεσμικά και να μη βάλω καθόλου στην απάντηση οποιοδήποτε φίλτρο της άποψης μου για τον κ. Ράμμο, γιατί αυτό θα δημιουργήσει μια άλλη συζήτηση δευτερογενή που μπορεί να είναι λανθασμένη. Ο ΣΥΡΙΖΑ Προοδευτική Συμμαχία θα τοποθετηθεί για το ζήτημα του Προέδρου της Δημοκρατίας, αλλά νομίζω θα ήταν λάθος πριν συνεδριάσει έστω για πρώτη φορά η Πολιτική Γραμματεία να πω κάτι δημόσια εγώ. Όμως: θα βάλω κάποιες προτάσεις. Η συζήτηση αυτή δεν πρέπει να γίνει με δημόσιους όρους, αλλά με θεσμικούς. Γιατί πρέπει η πρόταση και η συζήτηση να καταλήξει σε μια πολύ καλή πρόταση υποψηφίου Προέδρου της Δημοκρατίας. Δεύτερον, δεν συμφωνώ με μια τελική κατάληξη - αν τυχόν φτάσουμε εκεί, το λέω εκ των προτέρων - μιας μονοκομματικής επιλογής. Πάντα η επιλογή Προέδρου της Δημοκρατίας, με τις προβλέψεις του προηγούμενου Συντάγματος, έδινε μια εντολή σε εμάς να έχουμε σύνθεση, να έχουμε μια συναίνεση. Μην αξιοποιηθεί το 151 της νέας συνταγματικής πρόβλεψης για μια μονοκομματική επιλογή. Και το πρόσωπο και η επιλογή του Προέδρου Δημοκρατίας πρέπει να εκφράζει τις πολιτικές αρχές της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συντάγματος. Πρέπει να αντιστοιχεί δηλαδή σε αυτό που είναι η Ελληνική Δημοκρατία. Θα μου πείτε, λες κάτι το οποίο είναι δεδομένο; Ναι, αλλά έλα που το τελευταίο διάστημα ανησυχούμε ιδιαίτερα γι' αυτά τα στοιχεία του κράτους δικαίου και του Συντάγματος. Αλλά δεν αφορά πρόσωπα, υποψηφιότητες, αυτό θέλω να το ξεκαθαρίσω.

Ελ. Στεργίου: Θα δώσουμε και νέο ραντεβού.

Σ. Φάμελλος: Θα δώσουμε με όλους και με όλες.

Δ. Μανιάτης: Σας ευχαριστούμε πολύ.

Ελ. Στεργίου: Ευχαριστούμε πάρα πολύ! Ευχαριστούμε πολύ.

Το βίντεο της συνέντευξης διαθέσιμο **εδώ:** <https://youtu.be/5lqKlkGNjXY?feature=shared>